

UUDENKAUPUNGIN NUHJAN RANTA- ASEMAKAAVAN MUUTOS 2: LUONTOARVOJEN PERUSSELVITYS

FM (biologi) Turkka Korvenpää
4.12.2024

Sisällys:

1. JOHDANTO	3
2. ALUEEN YLEISKUVAUS	4
3. LUONTOTYYPIT JA KASVILLISUUS	4
4. MUU LAJISTO	10
5. YHTEENVETO	10
6. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET	11

Kannen kuva: Varttunutta mäntymetsää luontotyyppikuviolla 1.

Pohjakartat ja ilmakehät: © Maanmittauslaitos 12/2024

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy
Hanhenkaari 10 as 16
21420 Lieto
Puh. 045-6793602
www.envibio.net

1. JOHDANTO

Nosto Consulting Oy tilasi Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy:ltä luontoarvojen perusselvityksen Uudessakaupungissa Nuhjan saarella sijaitsevalta ranta-asemakaavan muutosalueelta (kartta 1).

Kartta 1. Selvitysalueen sijainti.

Selvityksen teki FM (biologi) Turkka Korvenpää, ja se perustuu 6.8.2024 suoritettuun maastokäyntiin. Suomen Lajitietokeskukselle tehtiin myös aineistopyyntö (Suomen Lajitietokeskus 2024) Nuhjan saarelta. Selvitys sisältää luontotyyppi- ja kasvillisuuskartoituksen ja uhanalaisten, silmälläpidettävien sekä EU:n luontodirektiivin II- ja IV a -liitteiden lajien esiintymien selvityksen. Nuhjassa on runsaasti kesämökkejä, ja selvitysalue on pinta-alaltaan pieni sekä jo osittain rakennettu, joten linnusto- ja lepakkokartoituksia ei katsottu tarpeellisiksi.

2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Nuhja sijaitsee vajaa 2 km Uudenkaupungin kaupunkikeskustasta lounaaseen (kartta 1). Selvitysalue (pinta-ala noin 3,8 ha) on saaren länsirannalla sen keskivaiheilla. Alue muodostuu kiinteistöistä 895-467-1-565 ja 895-467-1-566. Kummankin kiinteistön ranta on rakennettu. Sisempänä saarella on melko varttuneita havu- ja sekametsiä sekä kalliota.

3. LUONTOTYYPIT JA KASVILLISUUS

Selvitysalue jaettiin 7 luontotyyppikuvioon (kartat 2-3), jotka rajattiin kartalle GPS-laitetta ja ilmakuvia apuna käyttäen. Kustakin kuvioista laadittiin sanallinen kuvaus sekä määritettiin, onko kyseessä jokin alla luetelluista arvokkaista luontotyypeistä:

- luonnonsuojelulain suojaama luontotyyppi
- vesilain suojaama luontotyyppi
- metsälain erityisen tärkeä elinympäristö
- Metso-kriteerit luokassa I täyttävä kohde
- uhanalaisen luontotyypin edustava esiintymä
- muu luontoarvoiltaan merkittävä kohde

Kuviokuvaukset sisältävät tietoa mm. elävästä ja kuolleesta puustosta, putkilokasvillisuudesta ja Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarviointin luontotyyppistä (luontotyyppienuhanalaisuus.ymparisto.fi/lutu/#/, Kontula & Raunio 2018a ja b). Luontotyyppien uhanalaisuudessa ratkaisevaa on kuvion uhanalaisuusluokan lisäksi kuvion edustavuus. Esimerkiksi tavanomainen voimakkaasti harvennushakattu, lahoppuustoltaan niukka, varttunut kuiva kangasmetsä kuuluu uhanalaisluokkaan vaarantunut (uhanalainen), mutta on edustavuudeltaan heikko, sillä luontotyypin tila on voimakkaasti heikentynyt, kun ihmistoiminta on perin pohjin muuttanut metsän luontaisia ominaispiirteitä. Luontoarvoiltaan merkittäviä ja maankäytössä huomioitavia ovat siten vain sellaiset uhanalaisten luontotyyppien esiintymät, joiden edustavuus on erinomainen tai hyvä.

Yhtään arvokasta luontotyyppikohdetta ei löydetty.

KUVIO 1 – TUORE KANGAS

Melko vanhaa mäntyvaltaista metsää kasvava tuore kangas (kannen kuva), jossa esiintyy paikoin runsaastikin kuusta. Pääasiassa kuuset kasvavat alemmassa latvuserroksessa, mutta merenrantaan viettävällä rinteellä on myös kookkaampia kuusia. Kuviolla on muutamia keloja ja maapuita, mutta kaiken kaikkiaan puusto ei ole juurikaan tavanomaista talousmetsää luonnontilaisempaa. Kenttäkerroksessa tavataan runsaasti mustikkaa, puolukkaa ja metsälauhaa, joiden lisäksi kasvistoon kuuluvat esim. oravanmarja, sananjalka, metsätähti ja kevätpiippo. Kuviolla on polku. Kuvio kuuluu rannikon tuoreen kankaan kuusikoihin (saarissa mänty on usein tuoreillakin kankailla kuusta runsaampi), joka on vaarantunut luontotyyppi. Kuvion edustavuus on kuitenkin enintään kohtalainen.

Kuva 1. Metsää luontotyyppikuviolla 2.

KUVIO 2 – TUORE KANGAS

Melko vanhaa, tiheähköä mänty - koivumetsää kasvava tuore kangas (kuva 1), jossa esiintyy paikoin lehtomaisuutta. Vanhemman puuston lomassa on paljon alikasvospihlajaa, ja kiinteistön itärajalla kasvaa nuori vaahtera. Puustoon kuuluu myös muutama kuusi.

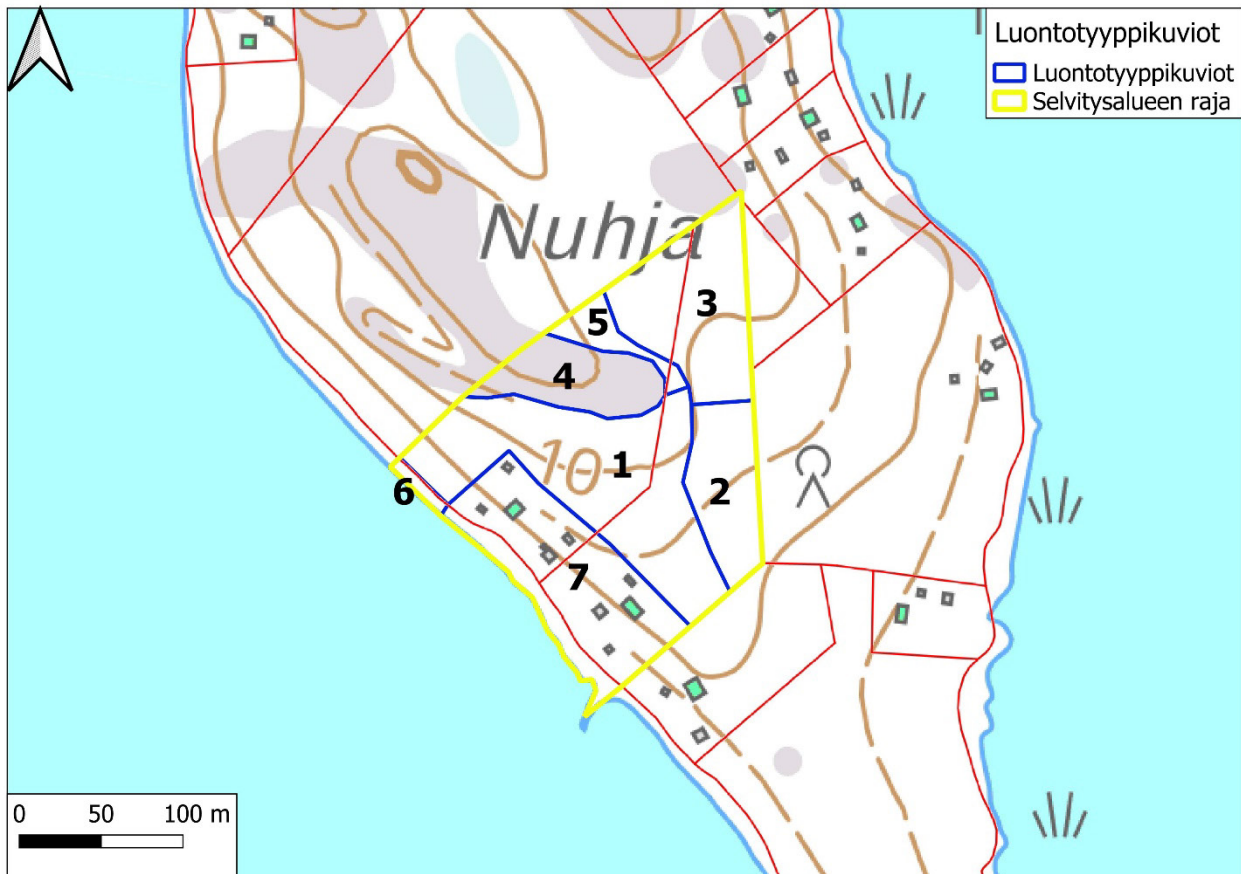
Kuviolla on jonkin verran kapeaa maapuuta sekä jokunen kelo. Vanhan laidunkäytön jäljet näkyvät yhä heikosti puustorakenteessa ja hieman kenttäkerroksessakin. Pensaskerroksessa tavataan puiden taimien lisäksi vähän tuomea ja taikinamarjaa. Runsaiden mustikan ja sananjalan ohella kasvistoon kuuluvat mm. kevätpiippo, käenkaali, metsäalvejuuri, ahomansikka, sudenmarja, metsälauha, kissankello, nurmirölli ja kielo. Kuvio kuuluu rannikon tuoreen kankaan kuusikoihin, joka on vaarantunut luontotyyppi. Kuvion edustavuus on kohtalainen.

KUVIO 3 – TUORE KANGAS

Tiheää, melko varttunutta mänty – koivu -sekametsää (kuva 2) kasvava tuore kangas, jossa on myös hieman kuusta. Kuviolla on kaksi keloä. Pensaskerroksessa esiintyy mm. hieman katajaa. Kenttäkerroksessa tavataan runsaasti mustikkaa. Kuviolla sijaitsee kaksi pientä rahkasammaleista painannetta, joissa makaa ajoittain vettä. Painanteiden (kuva 3) niukkaankin putkilokasvistoon kuuluvat esim. harmaasara ja metsäkorte. Rahkasammallaikkuja esiintyy paikoin muuallakin. Kuvion kasvistoon kuuluu myös mm. suopursu. Kuvio kuuluu rannikon tuoreen kankaan kuusikoihin, joka on vaarantunut luontotyyppi. Metsän edustavuus on enintään kohtalainen.

Kuva 2. Tuoreen kankaan sekametsää luontotyyppikuviolla 3.

Kartat 2-3. Luontotyyppikuviot maastokartalla ja ilmakuvalla.

Kuva 3. Luhtainen painanne luontotyyppikuviolla 3.

KUVIO 4 – KUIVA KANGAS

Kalliolaikkuinen kuiva kangas, jolla kasvaa melko tiheää mäntymetsää (kuva 4). Puiden lomassa on vähän katajaa, ja maassa makaa muutama tuore, kapea mäntymaapuu. Kasvistoon kuuluvat runsaiden puolukan, metsälauhan ja matalan mustikan lisäksi mm. ahomansikka ja lampaannata. Kuvio on rannikon kuivan kankaan männikköä, joka on erittäin uhanalainen luontotyyppi. Kuvion edustavuus on kuitenkin heikko.

KUVIO 5 – TUORE KANGAS

Nuorta männikköä kasvava tuore kangas, jossa on myös vähän kuusta. Lahopuuta ei ole. Kenttäkerroksessa tavataan runsaan mustikan lisäksi mm. puolukkaa, metsälauhaa ja kevätpiippoa. Kuvio kuuluu rannikon tuoreen kankaan kuusikoihin, joka on vaarantunut luontotyyppi. Kuvion edustavuus on heikko.

Kuva 4. Mäntymetsää luontotyyppikuviolla 4.

Kuva 5. Kivikkoista merenrantaa luontotyyppikuviolla 6.

KUVIO 6 – KIVIKKORANTA

Tavanomainen, kapea, melko niukkakasvinen kivikkoranta (kuva 5), jonka yläreunassa kasvaa vähän tervaleppiä, mutta varsinaista yhtenäistä leppävyötä ei ole. Kasvistoon kuuluvat esim. ruokohelpi, rönsyrölli, suolavihvilä, rantavehnä ja juolavehnä. Itämeren kivikko- ja lohkareranta on säilyvä luontotyyppi.

KUVIO 7 – PIHAPIIRI

Kesämökkien pihapiiri, joka on osittain melko puustoinen. Ranta on kivikkoinen ja kallioinen.

4. MUU LAJISTO

Nuhjan saaren kaakkoisosassa on aikoinaan kasvanut erittäin uhanalaista, erityisesti suojeltavaa saunionoidanlukkoa ja silmälläpidettävää, alueellisesti uhanalaista pohjannoidanlukkoa (Suomen Lajitietokeskus 2024). Kasvupaikoiksi mainitaan ”laidunniitty Reivosen huvilan luona”. Viimeisin havainto noidanlukoista on vuodelta 1954, ja esiintymät on arvioitu hävinneiksi. Kasvupaikat lienevät sijainneet selvitysalueen itäpuolella, jossa on edelleen avointa niittyä. Selvitysalueen puolella ei ole noidanlukoille sopivia biotooppeja.

Tämän selvityksen maastotöissä havaittiin vielä tavallinen, mutta voimakkaan vähenemisensä vuoksi vaarantuneeksi arvioitu töyhtötiainen. Laji pesii vanhoissa kangasmetsissä. Nuhjan saarella kasvaa laajalti töyhtötiaisen elinympäristöksi sopivia melko vanhoja metsiä. Häiriöherkät lintulajit eivät asetu Nuhjan kaltaiselle melko pienelle saarelle, jossa on runsaasti loma-asutusta.

Selvitysalueella ei ole viitasammakolle (EU:n luontodirektiivin IV a -liitteen laji) sopivia kutupaikkoja.

5. YHTEENVETO

Selvitysalueelta ei löytynyt sellaisia luontoarvoja, jotka tulisi huomioida maankäytössä.

6. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET

- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Keskinen, H.-L., Raunio, A., Forss, S., Kartano, L., Karttunen, K., Kokko, A., Kontula, T., Koskela, K., Mäkelä, K., Pykälä, J., Rytteri, T. & Väänänen, M. 2024. Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje, luonnos 15.5.2024. 281 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018a. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018b. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.
- Lindholm, T. & Tuominen, S. 1993. Metsien puuston luonnontilaisuuden arviointi. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja A 3. 40 s.
- luontotyyppienuhanalaisuus.ymparisto.fi/lutu/#
- Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998. Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Metsälehti Kustannus & Tapio. 192 s.
- Mäkelä, K. & Salo, P. 2024. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023. 374 s.
- Suomen Lajitietokeskus 2024. <http://tun.fi/HR.64>, <http://tun.fi/HR.102>, <http://tun.fi/HR.205>, <http://tun.fi/HR.428>, <http://tun.fi/HR.1889>, <http://tun.fi/HR.3553>, <http://tun.fi/HR.4914> (haettu 9.8.2024).
- Syrjänen, K., Hakalisto, S., Mikkola, J., Musta, I., Nissinen, M., Savolainen, R., Seppälä, J., Seppälä, M., Siitonen, J. & Valkeapää, A. 2016. Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016-2025. Ympäristöministeriön raportteja 17/2016. 75 s.
- www.vanhatkartat.fi
- Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus 2021. Suomen lajien alueellinen uhanalaisuusarviointi 2020. <https://www.ymparisto.fi/punainenlista>